

32002D0253

2002 4 3

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 86/44

KOMISIJOS SPRENDIMAS**2002 m. kovo 19 d.****nustatantis atvejų (ligų) apibrėžimus, naudotinus pateikiant duomenis apie užkrečiamas ligas į Bendrijos tinklą pagal Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 2119/98/EB***(praneštas dokumentu Nr. C(2002) 1043)*

(2002/253/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos Bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 1998 rugsėjo mėn. 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 2119/98/EB dėl užkrečiamųjų ligų epidemiologinės priežiūros ir kontrolės tinklo Bendrijoje sukūrimo ⁽¹⁾, ypač į jo 3 straipsnio c punktą,

kadangi:

- (1) Valstybėms narėms privalu keistis informacija, susijusia su epidemiologine situacija ir užkrečiamųjų ligų keliamo grėsme visuomenės sveikatai, naudojantis Bendrijos tinklu tokiu būdu, kuris įgalintų lyginti duomenis, kad būtų galima tiek Bendrijos, tiek nacionaliniu lygiu imtis užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės.
- (2) Kad tokią informaciją būtų galima lyginti, būtina nustatyti bendrus užkrečiamųjų ligų atvejų apibrėžimus netgi jei atskirų ligų priežiūros sistemos dar nesukurtos; kai tik šis sprendimas įsigalios, priimtus atvejų apibrėžimus bus privalu naudoti pateikiant duomenis į Bendrijos tinklą ir jie turėtų atitikti asmens duomenų apsaugos taisyklių keliamus reikalavimus.
- (3) Atvejų apibrėžimai, suteikiantys galimybę lyginti informaciją, turėtų būti nustatomi naudojant pakopų sistemą, įgalinančią valstybių narių struktūras ir (arba) institucijas operatyviai keistis informacija apie ligas, taip pat ir specialiais sveikatos apsaugos klausimais. Šie atvejų apibrėžimai palengvins duomenų apie ligas, išvardytas Komisijos sprendime 2000/96/EB ⁽²⁾, pateikimą.
- (4) Atvejų apibrėžimai turėtų būti sudaryti taip, kad suteiktų šalims narėms kuo didesnes galimybes teikti informaciją naudojant jų sukurtų sistemų duomenis. Atsižvelgiant į skirtingus informacijos rinkimo tikslus, apibrėžimai turėtų

būti pritaikyti skirtingiems jautrumo ir specifiškumo lygiams ir juos turėtų būti lengva iš dalies pakeisti.

- (5) Šiame sprendime numatytos priemonės atitinka Komiteto, įsteigto Sprendimu Nr. 2119/98/EB, nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Valstybės narės, pateikdamos duomenis apie užkrečiamąsias ligas epidemiologinei priežiūrai ir kontrolei pagal Sprendimo Nr. 2119/98/EB nuostatas, pirmiausia jo 4 straipsnį, naudoja priede pateikiamus atvejų (ligų) apibrėžimus.

2 straipsnis

Šis sprendimas bus keičiamas tiek, kiek tai lems naujaisi mokslu duomenys.

3 straipsnis

Šis sprendimas taikomas nuo 2003 m. sausio 1 d.

4 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2002 m. kovo 19 d.

Komisijos vardu

David BYRNE

Komisijos narys

⁽¹⁾ OL L 268, 1998 10 3, p. 1.⁽²⁾ OL L 28, 2000 2 3, p. 50.

PRIEDAS

UŽKREČIAMŪJŲ LIGŲ, IŠVARDYTŲ SPRENDIME 2000/96/EB, ATVEJŲ APIBRĖŽIMAI

BENDRIEJI ŠIŲ APIBRĖŽIMŲ NAUDOJIMO PRINCIPAI

- Jeigu nėra nurodoma kitaip, pranešama tik apie simptominius ligų atvejus, tačiau, jei besimptomės infekcijos yra svarbios visuomenės sveikatos arba medicininio požiūriu, apie šiuos atvejus irgi privalu pranešti
- „Epidemiologiškai susijęs atvejis“ – toks atvejis, kai sergantysis turėjo sąlytį su asmeniu, kuriam infekcija yra patvirtinta, arba kai asmenį veikė tie patys, kaip patvirtintu ligos atveju, aplinkos veiksniai (pvz., gyveno tame pačiame viešbutyje, valgė tą patį maistą ir t. t.)
- Turi būti naudojama toliau išvardytų lygių trijų pakopų sistema:
  - patvirtintas atvejis: atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais,
  - tikėtinas atvejis: atvejis, kai yra tipiška klinika, arba epidemiologiškai su patvirtintuoju susijęs atvejis,
  - galimas atvejis: atvejis, kai yra pagrindiniai klinikiniai simptomai, tačiau tai nėra patvirtintas ar tikėtinas atvejis.
 Šis klasifikavimas į skirtingus lygius gali skirtis priklausomai nuo kiekvienos ligos epidemiologinių ypatumų.
- Pateikti tik patys būdingiausi ir neišsamūs klinikiniai simptomai
- Daugeliui ligų pateikiami keli laboratoriniai diagnostikos kriterijai. Jei nenurodyta kitaip, atvejui patvirtinti pakanka vieno iš nurodytų kriterijų
- N atvejo apibrėžimo sąraše reiškia „netaikytina“

IŽANGINĖS PASTABOS:

1. Informacija, pateikiama šiame dokumente, skirta tik tam, kad apie ligų atvejus naudojant Bendrijos tinklą, būtų pranešama vienodai ir kad duomenis būtų galima palyginti. Klinikiniame apibūdinime pateikiamas tik bendras ligos vaizdas, todėl šis apibūdinimas nebūtinai apima visus požymius ir simptomus, kuriuos, nustatant klinikinę diagnozę, reikia įvertinti.
2. Laboratorinės diagnostikos kriterijus atitinkančius tyrimų duomenis galima nustatyti įvairiais metodais, tačiau, jei nurodomas koks nors konkretus laboratorinio tyrimo metodas, jį siūloma ir naudoti.

ATVEJŲ (LIGŲ) APIBRĖŽIMAI

ĮGYTAS IMUNODEFICITO SINDROMAS (AIDS) IR ŽIV INFEKCIJA

1. AIDS

Klinikinis apibūdinimas

Visi asmenys, infekuoti žmogaus imunodeficitu virusu (ŽIV), jeigu jų būklė atitinka bent vieną iš 28 klinikinės būklės atvejų, įtrauktą į AIDS priežiūros Europoje atvejo apibrėžimą.

Diagnostikos kriterijai

- I. *Suaugusiesiems ir paaugliams*: 1993 m. AIDS atvejo apibrėžimas, taikomas AIDS priežiūrai Europoje, (žr. II priedą).
- II. *Vaikams, jaunesniems nei 13 metų*: 1995 m. pataisytas Europos atvejo apibrėžimas, taikomas vaikų AIDS priežiūrai (žr. III priedą).

Atvejo klasifikavimas

Galimas: N.
 Tikėtinas: N.
 Patvirtintas: atvejis, atitinkantis Europos AIDS atvejo apibrėžimą.

2. ŽIV infekcija

Klinikinis apibūdinimas

Diagnozė yra grindžiama laboratoriniais ŽIV infekcijos kriterijais arba AIDS diagnoze.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- I. *Suaugusieji, paaugliai ir vaikai, kurių amžius $\geq$ 18 mėnesių*
- Teigiamas ŽIV antikūnų patikrinimo rezultatas, patvirtintas skirtingais ŽIV antikūnų bandymais
  - ŽIV nukleininės rūgšties (DNR arba RNR) nustatymas
  - ŽIV nustatymas, atliekant ŽIV p24 antigeno bandymą, įskaitant neutralizavimo bandymą
  - ŽIV išskyrimas (virusų kultūra)
- II. *Vaikai, jaunesni nei 18 mėnesių:*
- Teigiami dviejų atskirų bandymų (išskyrus kraują iš virkštelės) rezultatai, kai atliekami vienas ar keli iš šių ŽIV nustatymo tyrimų:
    - ŽIV nukleininės rūgšties (DNR arba RNR) nustatymas,
    - ŽIV p24 antigeno aptikimas, naudojant ir neutralizavimo tyrimą, jei vaikas yra vyresnis nei 1 mėn.
    - ŽIV išskyrimas (virusų kultūra).

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: N.
- Patvirtintas: atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais, arba atitinkantis Europos AIDS atvejo apibrėžimą.

JUODLIGĖ

Klinikinis apibūdinimas*Inhaliacinė juodligė*

Įkvėpus *Bacillus anthracis*, po trumpo prodrominio laikotarpio išsivysto ūminis kvėpavimo nepakankamumas su hipoksija, *dusuliu bei tarpuplaučio išsiplėtimu, kuris gali būti nustatomas rentgenologiškai*.

Odos juodligė

Odos pažeidimas prasideda nuo papulės, po kraujagyslinės stadijos atsiranda įdubęs juodas šašas, kurį supa edema. Pats odos pažeidimas dažniausiai būna neskausmingas, tačiau gali būti ir bendrų negalavimų (karščiavimas ir bendras silpnumas).

Žarnyno juodligė

Suvalgius neapdoroto užkrėsto maisto, išsivysto sindromas, pasireiškiantis stipriais pilvo skausmais, viduriavimu, karščiavimu ir sepsiu.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- *B. anthracis* išskyrimas ir patvirtinimas iš tiriamos klinikinės medžiagos, kuri paprastai yra sterili (pvz., iš kraujo ar nugaros smegenų skysčio), arba iš pažeistų audinių (odos, plaučių, žarnų)
- Abu toliau išvardyti dalykai:
  - *B. anthracis* DNR (pvz., naudojant PGR — grandininę polimerazės reakciją) buvimas tiriamoje klinikinėje medžiagoje, kuri paprastai yra sterili (pvz., kraujyje arba galvos ir stuburo smegenų skystyje), arba pažeistuose audiniuose (odoje, plaučiuose, žarnose),
  - įrodymas, kad *B. anthracis* yra klinikiniam pažeisto audinio bandinyje (odos, plaučių, žarnų), naudojant imunohistocheminį dažymo metodą.

Jei tepinėlis iš nosies neturi ligai būdingų požymių, juodligės atvejis nediagnozuojamas.

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: tikėtinas atvejis apibrėžiamas taip:
  - klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, kai nenustatoma kita liga, tačiau *B. anthracis* išskirti nepavyksta, nors vienas papildomų laboratorinių tyrimų rodo, kad yra *B. anthracis* infekcija,
  - klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, epidemiologiškai susijęs su aplinka, kur patvirtinta *B. anthracis*, tačiau laboratoriniais tyrimais nepatvirtintas kaip *B. anthracis* infekcija.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

BOTULIZMAS

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka botulizmo kliniką (dvejinimasis akyse, miglotas regėjimas, bulbarinis silpnumas). Gali greitai vystytis simetriškas paralyžius.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- Botulino toksino aptikimas serume, išmatose, skrandžio turinyje, ligonio maiste
- *Clostridium botulinum* išskyrimas iš išmatų

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

BRUCELIOZĖ

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka bruceliozės kliniką (ūmiai arba nepastebimai prasidėjęs karščiavimas, prakaitavimas naktį, nuovargis be priežasties, anoreksija, svorio sumažėjimas, galvos ir sąnarių skausmai).

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- Specifinio antikūnų atsako nustatymas
- *Brucella sp.* nustatymas klinikiniam mėginyje imunofluorescenciniu metodu
- *Brucella sp.* išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos

Tikėtiniu atveju:

- vienkartinis aukštas antikūnų titras.

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai, arba toks atvejis, kai nustatomas vienkartinis aukštas antikūnų titras.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

KAMPILOBAKTERIOZĖ

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka kampilobakteriozės kliniką (įvairaus sunkumo viduriavimas).

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- *Campylobacter sp.* išskyrimas iš bet kokios tiriamos klinikinės medžiagos.

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

CHLAMYDIJŲ SUKELTA IR LYTIŠKAI SANTYKIAUJANT PLINTANTI INFEKCIJA

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka *Chlamydia trachomatis* sukeltos infekcijos kliniką (uretritas, epididimitas, cervicitas, ūminis salpingitas ar kiti lytiniu būdu plintančioms infekcijoms būdingi sindromai).

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- *Chlamydia trachomatis* išskyrimas išauginant kultūrą iš tiriamos medžiagos, paimtos iš urogenitalinės sistemos
- *Chlamydia trachomatis* antigeno arba nukleininės rūgšties nustatymas klinikiniam mėginyje, paimtame iš urogenitalinės sistemos

Atvejo klasifikavimas

Galimas:	N.
Tikėtinas:	N.
Patvirtintas:	laboratoriniais tyrimais patvirtintas atvejis.

CHOLERA

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka choleros kliniką (viduriavimas vandeningomis išmatomis ir (arba) vėmimas). Ligos sunkumas būna įvairus.

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- Toksigeninio (t. y. gaminančio choleros toksiną) *Vibrio cholerae* O1 arba O139 išskyrimas iš vėmalų ar išmatų
- Specifinių antitoksinių antikūnų ir antikūnų prieš vibrioną atsako nustatymas

Atvejo klasifikavimas

Galimas:	N.
Tikėtinas:	klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
Patvirtintas:	klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

KRIPTOSPORIDIAZĖ

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka kriptosporidiazės kliniką (viduriavimas, pilvo raizymas, apetito netekimas, pykinimas ir vėmimas).

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- *Cryptosporidium* oocistų nustatymas išmatose
- *Cryptosporidium* nustatymas žarnų skystyje arba plonųjų žarnų biopsijos medžiagoje
- *Cryptosporidium* antigeno nustatymas išmatose

Atvejo klasifikavimas

Galimas:	N.
Tikėtinas:	klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
Patvirtintas:	klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

DIFTERIJA

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka difterijos kliniką (viršutinių kvėpavimo takų pažeidimas, kuriam būdinga: gerklės skausmas, nedidelio laipsnio karščiavimas, kibios plėvės ant gerklų, tonzilės (-ių) ir (arba) nosyje).

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- Toksiną gaminančios *Corynebacterium diphtheriae* išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos
- Histopatologinis difterijos nustatymas

Atvejo klasifikavimas

Galimas:	N.
Tikėtinas:	klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, nepatvirtintas laboratoriniais tyrimais ir epidemiologiškai nesusijęs.
Patvirtintas:	klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais arba epidemiologiškai susijęs.

Pastaba: Apie besimptomius nešiotojus, atvejus, kai nustatoma netoksigeninė *C. diphtheriae* ir apie odos difteriją pranešti nereikia.

ECHINOKOKOZĖ

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka echinokokozės kliniką; echinokokozė gali pasireikšti įvairiais klinikiniais sindromais, kuriuos nulemia cistos dydis ir lokalizacija.

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- Histopatologinis tyrimas
- Vaizdinių ir serologinių tyrimų (pvz., netiesioginės hemaglutinacijos, imunodifuzijos, imunobloto analizės) deriniai

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: N.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

EHEC (enterohemoraginės *Escherichia coli* sukelta infekcija)

Klinikinis apibūdinimas

Atvejo klinikinis vaizdas atitinka enterohemoraginės *E.coli* sukeltos infekcijos kliniką, pvz., viduriavimas (dažnai kraujingomis išmatomis), pilvą raižantys skausmai. Liga gali komplikuotis hemolizinės uremijos sindromu (HUS) arba trombozine trombocitopenine purpura (TTP).

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- *E. coli*, priklausančios enterohemoraginį susirgimą sukeliančiai serologinei grupei, išskyrimas
- Serologinis patvirtinimas, gautas HUS arba TTP sergantiems pacientams
- Tikėtinai atvejais: genų, nulemiančių St x 1/St x 2 gamybą, nustatymas

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: atvejis, kai yra laboratoriniais tyrimais patvirtintas sukėlėjo išskyrimas, bet nėra informacijos apie kliniką, arba atvejis, pasižymintis klinikiniais simptomais ir susijęs epidemiologiškai.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

LAMBLIOZĖ

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis vaizdas atitinka *Giardia lamblia* sukeltos infekcijos kliniką, kuriai būdinga: viduriavimas, pilvą raižantys skausmai, pilvo pūtimas, svorio mažėjimas, išsiurbimo sutrikimas žarnyne.

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- *G. lamblia* cistų nustatymas išmatose
- *G. lamblia* trofozoitų nustatymas išmatose, dvylikapirštės žarnos sekrete ar plonųjų žarnų biopsijos medžiagoje
- *G. lamblia* antigeno nustatymas išmatose

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
- Patvirtintas: laboratoriniais tyrimais patvirtintas atvejis.

GONORĖJA

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis vaizdas atitinka gonorėjos kliniką (uretritas, cervicitas arba salpingitas).

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- *Neisseria gonorrhoeae* išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos
- *N. gonorrhoeae* antigeno ar nukleininės rūgšties nustatymas
- Gramneigiamų intraceliulinių diplokokų nustatymas vyrų šlaplės išskyrose

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
Tikėtinas: N.
Patvirtintas: laboratoriniais tyrimais patvirtintas atvejis.

INVAZINĖ B TIPO HEMOFILINIO GRIPO INFEKCIJA

Klinikinis apibūdinimas

Atvejo klinikinis vaizdas būdingas infekcinei ligai (bakteriemiškai, meningitui, epiglotitui, osteomielitui arba celiulitui).

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- B tipo *Haemophilus influenzae* išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos, kuri paprastai yra sterili
- *H. influenzae* nukleininės rūgšties nustatymas tiriamoje klinikinėje medžiagoje, kuri paprastai yra sterili

Tikėtiniais atvejais:

- *H. influenzae* antigeno nustatymas tiriamoje klinikinėje medžiagoje, kuri paprastai yra sterili.

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: klinikinio epiglotito atvejis, nepatvirtintas jokiais laboratoriniais tyrimais, arba jei sukėlėjas nustatytas tik nesterilioje tiriamoje medžiagoje.
- Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis ir, kaip tai nurodyta anksčiau, nustatytas *H. influenzae* antigenas.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

VIRUSINIS HEPATITAS

Klinikinis apibūdinimas

Simptomiais atvejais klinikinis vaizdas atitinka hepatito kliniką (pavienių simptomų atsiradimas ir gelta arba padidėjęs serumo aminotransferazių kiekis).

Ūminis hepatitas A**Laboratoriniai diagnostikos kriterijai**

- IgM antikūnų prieš hepatito A virusą (anti-HAV) nustatymas
- Antigeno nustatymas išmatose
- Nukleininės rūgšties nustatymas serume

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
Tikėtinas: klinikinį apibrėžimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
Patvirtintas: klinikinį apibrėžimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

Ūminis hepatitas B**Laboratoriniai diagnostikos kriterijai**

- IgM antikūnų prieš hepatito B šerdinį antigeną (anti-HBc) nustatymas
- HB viruso nukleininės rūgšties nustatymas serume

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: atvejis, kai nustatomas HbsAg ir kliniškas vaizdas atitinka ūminio hepatito kliniką.
- Patvirtintas: laboratoriniais tyrimais patvirtintas atvejis.

Hepatitis C**Laboratoriniai diagnostikos kriterijai**

- Specifinių HCV antikūnų nustatymas
- HCV nukleinės rūgšties nustatymas tiriamoje kliniškoje medžiagoje

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: N.
- Patvirtintas: simptominis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

ŽIV INFEKCIJA

(Žr. pirmiau pateiktą skirsnį „Igytas imunodeficitas“).

GRIPAS**Kliniškas apibūdinimas**

Kliniškas atvejo vaizdas atitinka gripo kliniką (ūmi ligos pradžia, kosulys, karščiavimas > 38 °C, raumenų ir (arba) galvos skausmas).

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- Gripo antigeno arba specifinės gripo viruso RNR nustatymas
- Gripo viruso išskyrimas
- Specifinių serumo antikūnų prieš A arba B gripą atsako nustatymas

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: kliniško apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
- Tikėtinas: N.
- Patvirtintas: kliniško apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

LEGIONELIOZĖ**Legionierių liga****Kliniškas apibūdinimas**

Pneumonija

Pontiako karštligė**Kliniškas apibūdinimas**

Savaime praeinantis gripą primenantis susirgimas, kuriam būdingas karščiavimas, raumenų ir galvos skausmai, sausas kosulys. Ligoniai pasveiksta negydomi, per 2–5 dienas. Pneumonijos požymių nebūna.

Legioneliozės diagnostikos laboratoriniai kriterijai

- Bet kokio *Legionella* mikroorganizmo išskyrimas iš kvėpavimo takų sekreto, plaučių audinio ar kraujų
- Konkrečių antikūnų prieš pirmos arba kitų serologinių grupių *Legionella pneumophila* arba kitas *Legionella* rūšis atsako nustatymas netiesioginiu imunofluorescenciniu antikūnų metodu arba mikroaglutinacijos bandymu
- Specifinio *Legionella* antigeno nustatymas šlapime, naudojant patvirtintus reagentus

Tikėtiniu atveju:

- vienkartinio aukšto antikūnų prieš pirmos arba kitų serologinių grupių *L. pneumophila* ar kitas *Legionella* rūšis titro nustatymas,
- specifinio antigeno nustatymas kvėpavimo takų sekrete arba tiesioginiu fluorescenciniu antikūnų metodu (DFA) kvėpavimo takų sekrete ar plaučių audinyje, naudojant patvirtintus monokloninius reagentus.

Atvejo klasifikavimas

Galimas:	N.
Tikėtinas:	klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, kurio laboratorinių tyrimų duomenys atitinka tikėtiną atvejo diagnozės laboratorinius kriterijus (žr. aukščiau), arba klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
Patvirtintas:	klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

LEPTOSPIROZĖ

Klinikinis apibūdinimas

Atvejo klinikinis vaizdas atitinka leptospirozės kliniką, kuriai būdinga: karščiavimas, galvos skausmas, drebulys, raumenų skausmas, akių junginės kraujosruvos, rečiau – meningitas, bėrimas, gelta ir inkstų funkcijos nepakankamumas.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- *Leptospira* išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos
- *Leptospira* specifinio agliutinacinio titro padidėjimas
- *Leptospira* nustatymas tiriamoje klinikinėje medžiagoje imunofluorescenciniu metodu
- IgM antikūnų prieš *Leptospira* nustatymas serume

Atvejo klasifikavimas

Galimas:	N.
Tikėtinas:	N.
Patvirtintas:	klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

LISTERIOZĖ

Klinikinis apibūdinimas

Listeria monocytogenes sukeliama infekcija, kuri gali būti tokių įvairių klinikinių sindromų, kaip vaisiaus mirtis, naujagimių listeriozė, meningitas, bakteriemija ar lokalizuota infekcija, priežastis.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- *L. monocytogenes* išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos, kuri paprastai yra sterili (pvz., iš kraujo ar stuburo smegenų skysčio arba rečiau – iš sąnarių, pleuros ar perikardo skysčių)

Atvejo klasifikavimas

Galimas:	N.
Tikėtinas:	N.
Patvirtintas:	klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

MALIARIJA

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka maliarijos kliniką (karščiavimas ir kiti su juo susiję simptomai: galvos skausmas, nugaros skausmas, drebulys, prakaitavimas, raumenų skausmas, pykinimas, vėmimas, viduriavimas ir kosulys).

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- Maliarijos sukėlėjų nustatymas kraujo tepinėliuose
- *Plasmodium* nukleininės rūgšties nustatymas

Atvejo klasifikavimas

Galimas:	N.
Tikėtinas:	N.
Patvirtintas:	atvejis, kai kraujyje laboratoriškai patvirtinami maliarijos sukėlėjai. Asmuo gali jausti ligos simptomus, tačiau šių simptomų gali ir nebūti.

TYMAI

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka tymų kliniką (viso kūno bėrimas, trunkantis ilgiau nei 3 dienas, ir karščiavimas > 38 °C bei vienas ar daugiau iš šių simptomų: kosulys, rinitas, Kopliko dėmės, konjunktyvitas).

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- IgM antikūnų prieš tymus nustatymas, išskyrus tuos atvejus, kai asmuo buvo neseniai skiepytas nuo tymų
- Specifinių tymų antikūnų atsako nustatymas, išskyrus tuos atvejus, kai asmuo buvo neseniai skiepytas nuo tymų
- Tymų viruso (ne vakcininės padermės) nustatymas tiriamoje klinikinėje medžiagoje

Atvejo klasifikavimas

Galimas: atvejis, kai gydytojas diagnozuoja tymus.

Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis.

Patvirtintas: atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais arba klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai. Jei atvejis yra patvirtinamas laboratoriniais tyrimais, jis nebūtinai turi atitikti klinikinį apibūdinimą.

MENINGOKOKINĖ INFEKCIJA

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka meningokokinės infekcijos kliniką (meningitas arba (ir) meningokokcemija, kuri gali sparčiai progresuoti ir sąlygoti žaibinį purpurą, šoką ir mirtį). Gali pasireikšti ir kitaip.

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- *Neisseria meningitidis* išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos, kuri paprastai būna sterili (pvz., iš kraujo arba galvos ir stuburo smegenų skysčio, rečiau – iš sąnarių, pleuros ar perikardo skysčių)
- *N. meningitidis* nukleininės rūgšties nustatymas tiriamoje klinikinėje medžiagoje, kuri paprastai būna sterili
- *N. meningitidis* antigeno nustatymas tiriamoje klinikinėje medžiagoje, kuri paprastai būna sterili
- Gramneigiamų diplokokų nustatymas, tiriant mikroskopu klinikinę medžiagą, kuri paprastai būna sterili

Tikėtina atveju:

- vienkartinis aukšto antikūnų prieš meningokokus titro nustatymas sveikstančio asmens kraujo serume.

Atvejo klasifikavimas

Galimas: N.

Tikėtinas: klinikinį meningokokinės infekcijos apibūdinimą atitinkantis atvejis, nepatvirtintas jokiais laboratoriniais tyrimais, arba kai *N. meningitidis* nustatyta nesterilioje klinikinėje medžiagoje arba kai sveikstančio asmens serume nustatytas aukštas antikūnų prieš meningokokus titras.

Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

Pastaba: apie besimptomius meningokokų nešiotojus pranešti nereikia.

EPIDEMINIS PAROTITAS

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka epideminio parotito kliniką (ūmiai prasidedantis vienos ar abiejų pusių skausmingas, savaime praeinantis pažandinių ar kitų seilių liaukų patinimas, trunkantis ilgiau nei 2 dienas, jeigu nenustatoma kita šių simptomų priežastis).

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- IgM antikūnų prieš epideminį parotitą nustatymas
- Specifinių antikūnų prieš epideminio parotito virusą atsako nustatymas, išskyrus tuos atvejus, kai asmuo buvo neseniai skiepytas nuo šios infekcijos
- Epideminio parotito viruso (ne vakcininės padermės) išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos
- Epideminio parotito viruso nukleininės rūgšties nustatymas

Atvejo klasifikavimas

Galimas: N.

Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, epidemiologiškai susijęs su patvirtintu atveju.

Patvirtintas: atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

KOKLIUŠAS

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka kokliušo kliniką: kosulys tęsiasi ne mažiau nei dvi savaites ir yra bent vienas iš šių simptomų: kosulio priepuoliai, mėšlungiškas įkvėpimas kosulio metu arba kosulio sukeltas vėmimas, jeigu nenustatoma kita šių simptomų priežastis.

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- Specifinių antikūnų prieš kokliušo sukėlėją atsako nustatymas, išskyrus tuos atvejus, kai asmuo buvo neseniai skiepytas nuo kokliušo
- Nukleininės rūgšties nustatymas
- *Bordetella pertussis* išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos

Atvejo klasifikavimas

Galimas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis.

Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.

Patvirtintas: atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

MARAS

Klinikinis apibūdinimas

Šiai ligai būdinga: karščiavimas, drebulys, bendras silpnumas, išsekimas ir leukocitozė, pasireiškiantys kartu su viena ar keliomis pagrindinėmis klinikinėmis formomis:

- regioniniu limfadenitu (buboninis maras),
- septicemija be buboninio limfadenito (septiceminis maras),
- maro pneumonija,
- faringitu ir kaklo limfadenitu.

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- *Yersinia pestis* išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos
- Specifinių antikūnų prieš *Y. pestis* F1 antigeną atsako nustatymas

Tikėtiniu atveju:

- padidėjęs (-ę) serumo antikūnų prieš *Y. pestis* 1 frakcijos (F1) antigeną (kai nenustatoma specifinių pokyčių) titras (-ai) asmeniui, kuris nebuvo skiepytas nuo maro,
- F1 antigeno nustatymas tiriamoje klinikinėje medžiagoje fluorescenciniu metodu.

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis.
- Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, kurio laboratoriniai diagnostikos kriterijai atitinka tikėtino atvejo kriterijus.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

PARALYŽINIS POLIOMIELITAS

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka poliomieliito kliniką (ūmus vangaus vienos ar kelių galūnių paralyžiaus išsivystymas, pažeistų galūnių sausgyslinių refleksų susilpnėjimas ar išnykimas, kai nenustatoma kita šių simptomų priežastis, nebūna sensorinių ir pažinimo sutrikimų).

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- Poliomieliito viruso išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos
- Poliomieliito viruso nukleininės rūgšties nustatymas

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: atvejis, atitinkantis klinikinį apibūdinimą.
- Patvirtintas: atvejis, atitinkantis klinikinį apibūdinimą ir patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

PASIUTLIGĖ (ŽMONIŲ)

Klinikinis apibūdinimas

Pasiutligė yra ūminis encefalomieliitas, kuris per 10 dienų nuo pirmųjų simptomų atsiradimo beveik visada baigiasi koma ir mirtimi.

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- Virusų antigenų nustatymas tiriamoje klinikinėje medžiagoje tiesioginiu fluorescenciniu antikūnų metodu (tinkamiausia tiriamoji medžiaga – smegenų audinys arba nervai, supantys sprando plaukų folikulus)
- Pasiutligės viruso nukleininės rūgšties nustatymas tiriamoje klinikinėje medžiagoje
- Pasiutligės viruso išskyrimas iš seilių, galvos ir stuburo smegenų skysčio ar centrinės nervų sistemos audinio, išauginant jį ląstelių kultūroje ar užkrečiant laboratorinį gyvūnelį
- Pasiutligę neutralizuojančių antikūnų titro nustatymas (visiška neutralizacija) serume arba galvos ir stuburo smegenų skysčio asmeniui, kuris nebuvo skiepytas nuo pasiutligės

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, nepatvirtintas laboratoriniais tyrimais.
- Tikėtinas: N
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

RAUDONUKĖ

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka raudonukės kliniką, t. y. ūmiai prasidedantis viso kūno makulopapulinis bėrimas ir artralgija, ir (arba) artritas, limfadenopatija arba konjunktyvitas.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- IgM antikūnų prieš raudonukės virusą nustatymas, išskyrus tuos atvejus, kai asmuo buvo neseniai skiepytas nuo raudonukės
- Specifinių antikūnų prieš raudonukės virusą atsako nustatymas, išskyrus tuos atvejus, kai asmuo buvo neseniai skiepytas nuo raudonukės
- Raudonukės viruso išskyrimas, išskyrus tuos atvejus, kai asmuo buvo neseniai skiepytas nuo raudonukės
- Raudonukės nukleininės rūgšties nustatymas tiriamoje klinikinėje medžiagoje

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis.
- Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

SALMONELIOZĖ (IŠSKYRUS VIDURIŲ ŠILTINĘ IR PARATIFUS)

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis vaizdas atitinka salmoneliozės kliniką (viduriavimas, pilvo skausmas, pykinimas ir kartais vėmimas). Mikroorganizmai gali pažeisti ne tik žarnyną.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- *Salmonella* (*non-typhi*, *non-paratyphi*) išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: atvejis, kai laboratorijoje išskiriamas sukėlėjas, tačiau nėra informacijos apie kliniką, arba epidemiologiškai susijęs atvejis, kai yra klinikinį simptomų.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

ŠIGELIOZĖ

Klinikinis apibūdinimas

Įvairaus sunkumo liga, kuriai būdingas viduriavimas, karščiavimas, raizantys pilvo skausmai ir tenezmai.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- *Shigella* sp. išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE SUKELTA INFEKCIJA

Klinikinis apibūdinimas

Streptococcus pneumoniae gali sukelti įvairius kliniskus sindromus. Tai priklauso nuo infekcinio proceso lokalizacijos (pavyzdžiui, gali būti ūminis vidurinės ausies uždegimas, pneumonija, bakteriemija arba meningitas).

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- *S. pneumoniae* išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos, kuri sveikam asmeniui yra sterili (pvz., iš kraujo arba galvos ir stuburo smegenų skysčio, rečiau – iš sąnarių, pleuros ar perikardo skysčių)
- *S. pneumoniae* nukleininės rūgšties nustatymas tiriamoje klinikinėje medžiagoje, kuri paprastai yra sterili

Tikėtiniu atveju:

- *S. pneumoniae* antigeno nustatymas tiriamoje klinikinėje medžiagoje, kuri paprastai yra sterili.

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, nepatvirtintas jokiais laboratoriniais tyrimais, arba jei sukėlėjas yra nustatytas nesterilioje tiriamoje klinikinėje medžiagoje.
- Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, kai yra nustatytas *S. pneumoniae* antigenas.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

SIFILIS

Pirminis sifilis**Klinikinis apibūdinimas**

Treponema pallidum sukeltos infekcijos stadija, kuriai būdingas vieno ar kelių šankerių (opų) atsiradimas. Kliniškai šankeriai gali labai skirtis.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- Specifinių IgM nustatymas imunofermentinės analizės (IFA (EIA)) metodu
- *Treponema pallidum* nustatymas tiriamojoje klinikinėje medžiagoje, naudojant tamsaus lauko mikroskopiją, tiesioginį fluorescencinį antikūnų metodą (TFA-TP (DFA-TP)) ar kitus lygiaverčius tyrimo būdus

Tikėtiniu atveju:

- serologiniai tyrimai (netreponeminiai: venerinių ligų laboratoriniai tyrimai (VLLT (VDRL)) arba greitas plazmos antikūnų (GPA (RPR)) tyrimas; treponeminiai: antikūnų prieš *Treponema pallidum* fluorescencinės absorbcijos (FTA-ABS) ar antikūnų prieš *T. pallidum* mikrohemaglutinacijos (MHA-TP) tyrimai).

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: pirminio sifilio klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, kai ir yra viena ar kelios opos (šankeriai), būdingos pirminiam sifiliui, nepatvirtintas jokių serologinių tyrimų.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

Antrinis sifilis

Treponema pallidum sukeltos infekcijos stadija, kuriai būdingas lokalus ar difuzinis odos ir gleivinių pažeidimas, dažnai lydintas generalizuotos limfadenopatijos. Šioje stadijoje šankerių dar gali būti.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- *Treponema pallidum* nustatymas tiriamojoje klinikinėje medžiagoje, naudojant tamsaus lauko mikroskopiją, tiesioginį fluorescencinį antikūnų metodą (TFA-TP) ar kitus lygiaverčius tyrimo būdus

Tikėtiniu atveju:

- serologiniai tyrimai (netreponeminiai — venerinių ligų laboratoriniai tyrimai (VLLT (VDRL)),
- greitas plazmos antikūnų tyrimas; treponeminiai: antikūnų prieš *Treponema pallidum* fluorescencinės absorbcijos tyrimas (FTA-ABS),
- antikūnų prieš *T. pallidum* mikrohemaglutinacijos tyrimas (MHAR-TP).

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: antrinio sifilio klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, kai yra teigiamas bet kuris iš nurodytų serologinių tyrimų.
- Patvirtintas: antrinio sifilio klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

Latentinis sifilis**Klinikinis apibūdinimas**

Treponema pallidum sukeltos infekcijos asimptominė stadija, kai ligos sukėlėjas išlieka ligo organizme.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

Nustatoma teigiama specifinė imunofermentinė reakcija, tačiau laboratorinių tyrimų duomenys nerodo užsikrėtimo sifiliu (žr. pirminio arba antrinio sifilio laboratorinius diagnozės kriterijus).

Atvejo klasifikavimas

Galimas: N.

Tikėtinas: atvejis, kai nėra sifilio simptomų, tačiau nustatomas pirmiau nurodytas laboratorinis diagnozės kriterijus.

Patvirtintas: N.

STABLIGĖ

Klinikinis apibūdinimas

Klinikinis atvejo vaizdas atitinka stabligės kliniką: ūmiai atsiradęs raumenų tonuso padidėjimas ir (arba) skausmingi raumenų susitraukimai (dažniausiai kaklo arba kramtomųjų raumenų) bei generalizuoti traukuliai, kai nenustatoma kita šių simptomų priežastis.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

— Antikūnų prieš stabligės toksoidą nustatymas neskiepytam ir negydytam asmeniui

— Specifinių antikūnų prieš stabligės toksoidą atsako nustatymas

Atvejo klasifikavimas

Galimas: N.

Tikėtinas: N.

Patvirtintas: atvejis, atitinkantis stabligės kliniką.

TOKSOPLAZMOZĖ

Klinikinis apibūdinimas

Pirmuonių sukeliama liga, pasireiškianti vienu ar keliais iš nurodytų simptomų ar sindromų: limfadenopatija, encefalitu, chorioretinitu ar centrinės nervų sistemos disfunkcija. Įgimtos toksoplazmozės atveju gali būti hidrocefalija, mikrocefalija, smegenų sukalkėjimai, traukuliai, protinis atsilikimas.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

— Specifinio antikūnų atsako į *Toxoplasma* nustatymas

— Sukėlėjo nustatymas organizmo audiniuose ar skysčiuose arba jo išskyrimas, išauginant ląstelių kultūroje arba užkrečiant laboratorinius gyvulėlius

— *Toxoplasma* nukleininės rūgšties nustatymas

Atvejo klasifikacija

Galimas: N.

Tikėtinas: N.

Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

TRICHINELIOZĖ

Klinikinis apibūdinimas

Liga, kurią sukelia *Trichinella* lervos. Klinikinis vaizdas gali būti labai įvairus. Simptominiams atvejais dažniausi ligos požymiai: eozinofilija, karščiavimas, raumenų skausmas ir patinimas aplink akių obuolius.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- *Trichinella* lervų nustatymas audiniuose raumenų biopsijos medžiagoje
- Specifinių antikūnų atsako į *Trichinella* nustatymas

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

TUBERKULIOZĖ

klinikiniai kriterijai

- Gydytojo sprendimas, kad klinikiniai ir (arba) rentgenologiniai simptomai atitinka tuberkuliozės simptomus ir
- gydytojo sprendimas skirti ligoniui visą gydymo nuo tuberkuliozės kursą.

Laboratoriniai kriterijai

- *Mycobacterium tuberculosis* (bet ne *M. bovis* BCG) išskyrimas, išauginant kultūrą iš bet kokios tiramos klinikinės medžiagos
- Rūgščiai atsparių bakterijų (RAB (AFB)) nustatymas mikroskopu tiriant skreplius

Atvejo klasifikacija pagal laboratorinius kriterijus*Neabejotinas*

Toks atvejis, kai iš bet kokios tiramos klinikinės medžiagos išskiriama *M. tuberculosis* (bet ne *M. bovis* BCG). Tose šalyse, kuriose nėra galimybių auginti kultūras, neabejotiną tuberkuliozės atvejį galima diagnozuoti, jei tiriant skreplius randama rūgščiai atsparių bakterijų.

Kitoks nei neabejotinas atvejis

Atvejis, atitinkantis nurodytus klinikinius kriterijus, tačiau neatitinkantis neabejotino atvejo laboratorinių kriterijų.

Klasifikacija pagal pakenkimo vietą*Plaučių tuberkuliozė*

Plaučių parenchimos ir tracheobronchinio medžio tuberkuliozė.

Ne plaučių tuberkuliozė

Tuberkuliozė, pažeidžianti ne plaučius (kaip apibrėžta pirmiau), o bet kurį kitą organą.

Klasifikacija pagal ankstesnį gydymą nuo tuberkuliozės*Anksčiau negydytas*

Atvejis, kai ligonis nuo aktyvios tuberkuliozės anksčiau niekada nebuvo gydomas arba jei ligonis vaistais nuo tuberkuliozės buvo gydomas mažiau nei vieną mėnesį.

Anksčiau gydytas

Anksčiau diagnozuotas aktyvios tuberkuliozės atvejis, kai ligonis buvo gydomas vaistais nuo tuberkuliozės (išskyrus profilaktinį gydymą) mažiausiai vieną mėnesį.

VIDURIŲ ŠILTINĖ/PARATIFAS

Klinikinis apibūdinimas

Liga, kurią sukelia *Salmonella typhi* arba *paratyphi* ir kuriai dažniausia būdinga: ilgai trunkantis karščiavimas, galvos skausmas, bendras silpnumas, anoreksija, santykinė bradikardija, vidurių užkietėjimas arba viduriavimas ir sausas kosulys. Kita vertus, dažnai gali būti lengvų ir atipinių ligos formų.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- *S. typhi* arba *paratyphi* išskyrimas iš kraujo, išmatų ar kitos tiramos klinikinės medžiagos

Atvejo klasifikavimas

Galimas:	N.
Tikėtinas:	atvejis, kai laboratoriniu būdu išskiriamas ligos sukėlėjas, tačiau nėra informacijos apie kliniką, arba klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
Patvirtintas:	klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

CREUTZFELDT-JAKOBO LIGOS VARIANTAS**Klinikinis apibūdinimas**

- I. Anamnezė
- Progresuojantis neuropsichinis sutrikimas
  - Ligos trukmė > 6 mėnesiai
  - Įprastinių tyrimų duomenys nesuteikia galimybės įtarti kitą ligą
  - Anamnezėje nėra duomenų apie galimą jatrogeninį poveikį
- II. Klinikiniai požymiai
- Ankstyva psichiatrinė simptomatika
  - Nepraeinantys skausmingi sensoriniai simptomai
  - Ataksija
  - Kloniniai raumenų traukuliai arba chorėja, arba distonija
  - Demencija

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- Elektroencefalografija (EEG) nerodo pokyčių, būdingų klasiškai Creutzfeldt-Jakobo ligai (arba EEG nedaryta)
- Tiriant magnetiniu rezonansu (MR (MRI)) — intensyvus tarpinių smegenų gumburo užpakalinės dalies signalas abipus
- Būdingi imunopatologinių ir neuropatologinių tyrimų duomenys

Atvejo klasifikavimas

Galimas:	N.
Tikėtinas:	atvejis, kai 1 ir 4/5 klinikinių simptomų bei EEG nerodo (arba EEG nedaryta), kad yra klasiškinė Creutzfeldt-Jakobo liga bei, tiriant MR (MRI), nustatomas intensyvus tarpinių smegenų gumburo užpakalinės dalies signalas abipus, I ir yra gaunami būdingi tonzilių biopsijos duomenys.
Patvirtintas:	atvejis, kai progresuoja neuropsichinis sutrikimas ir Creutzfeldt-Jakobo ligos varianto diagnozė patvirtinama neuropatologiškai.

VIRUSINĖS HEMORAGINĖS KARŠTLIGĖS***Ebola/Marburgo virusinė liga*****Klinikinis apibūdinimas**

Prasideda ūminiu karščiavimu, viduriavimu (gali būti kraujingas) ir vėmimu. Dažnai būna galvos skausmas, pykinimas, pilvo skausmas. Vėliau gali prasidėti kraujavimas. Kai kuriems ligoniams gali būti liemens makulopapulinis bėrimas.

Laboratoriniai diagnozės kriterijai

- Virusų išskyrimas
- Būdingi odos pokyčiai, nustatomi imunohistocheminiu metodu, atlikus biopsiją
- Ebola/Marburgo viruso nukleininės rūgšties nustatymas
- Teigiami serologiniai tyrimai vėlyvose ligos stadijose

Atvejo klasifikavimas

Galimas:	N.
Tikėtinas:	klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
Patvirtintas:	klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais

Lassa karštligė**Klinikinis apibūdinimas**

Palaiapsniui prasidedanti liga, kuriai būdinga: bendras silpnumas, karščiavimas, galvos ir gerklės skausmai, kosulys, pykinimas, vėmimas, viduriavimas, raumenų ir krūtinės skausmai. Vėliau gali prasidėti kraujavimas.

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- Virusų išskyrimas
- Būdingi odos pokyčiai, nustatomi imunohistocheminiu metodu, atlikus biopsiją
- Lassa viruso nukleininės rūgšties nustatymas
- Teigiami serologiniai tyrimai vėlyvoje ligos stadijoje

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

Krymo-Kongo hemoraginė karštligė**Klinikinis apibūdinimas**

Palaiapsniui prasidedanti liga, kuriai būdinga: ūminis sunkus karščiavimas, drebulys, raumenų skausmas, pykinimas, anoreksija, vėmimas, galvos ir nugaros skausmai. Vėliau gali prasidėti kraujavimas.

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- Virusų išskyrimas
- Krymo-Kongo hemoraginės karštligės viruso nukleininės rūgšties nustatymas
- Teigiami serologiniai tyrimai vėlyvoje ligos stadijoje

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

GELTONOJI KARŠTLIGĖ**Klinikinis apibūdinimas**

Liga, kuriai būdinga ūminė pradžia, bendrieji simptomai, kurie trumpam susilpnėja, pasikartojantis karščiavimas, hepatitas, albuminurija ir kai kada – inkstų nepakankamumas, šokas ir bendras kraujavimas.

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

- Specifinių antikūnų atsako į geltonojo drugio sukėlėją nustatymas asmeniui, kuris nebuvo neseniai skiepytas nuo geltonojo drugio; reikia atmesti kryžmines reakcijas į kitus flavivirusus
- Virusų išskyrimas
- Geltonojo drugio viruso antigeno nustatymas
- Geltonojo drugio viruso nukleininės rūgšties nustatymas

Atvejo klasifikavimas

- Galimas: N.
- Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.
- Patvirtintas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.

JERSINIOZĖ

Klinikinis apibūdinimas

Išvairaus sunkumo liga, kuriai būdinga: viduriavimas, karščiavimas, pykinimas, pilvą raižantys skausmai ir tenezmai.

Laboratoriniai diagnostikos kriterijai

— *Yersinia enterocolitica* arba *pseudotuberculosis* išskyrimas iš tiriamos klinikinės medžiagos

Atvejo klasifikavimas

Galimas: N.

Tikėtinas: klinikinį apibūdinimą atitinkantis atvejis, susijęs epidemiologiškai.

Patvirtintas: atvejis, patvirtintas laboratoriniais tyrimais.
